

NÁZEV MATERIÁLU	Stanovisko Svazu průmyslu a dopravy ČR k Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou
Č. J.	123/2022
DATUM ZPRACOVÁNÍ	21. 11. 2020
KONTAKTNÍ OSOBA	Milan Klempíř
TELEFON	+420 225 279 206
E-MAIL	mklempir@spcr.cz

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

Svaz průmyslu a dopravy ČR tímto vyjadřuje svůj názor k předloženému „Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou“. Předložený materiál Ministerstva financí (MF) a České národní banky (ČNB) vyhodnocuje mj. čtyři oblasti (cenová stabilita, zdraví veřejných financí, stabilita devizového kurzu, konvergování úrokových sazeb) jako nutný předpoklad pro přijetí společné měny.

Stručným závěrem vyplývajícím z tohoto hodnocení je, že ČR letos nesplní ani jednu z tzv. maastrichtských kritérií, ačkoliv v minulosti naopak většinu uvedených požadavků splňovala. Kritérium cenové stability ČR pravděpodobně nesplní z důvodů téměř nejvyšší inflace ze zemí EU a přetrvávajících inflačních tlaků. Kritérium stavu veřejných financí sice ČR stále formálně plní (z důvodu umožnění dočasné odchylky od společných fiskálních pravidel), v minulých letech však došlo k propadu každoročního deficitu pod hodnotu - 5 % HDP a MF letos očekává saldo ve výši -4,4 % HDP, což je stále výrazně pod požadovaným limitem do 3 % HDP. Z našeho pohledu je také rizikem do budoucna vysoký podíl strukturálního salda a systémové nedořešení veřejných rozpočtů. Kritérium konvergence úrokových sazeb, resp. úrokových sazeb státních dluhopisů se zbytkovou splatností 10 let bylo v minulosti plněno. Avšak od poloviny roku 2021 ČNB reagovala na vzrůstající inflační tlaky výrazným navyšováním základních úrokových sazeb (donedávna na rozdíl od ECB), což má za následek značný negativní diferencíál ECB vůči ČNB. Tento diferencíál, odrážející se i do značného rozdílu úrokových sazeb státních dluhopisů, by měl navzdory pozvolnému zvyšování úrokových sazeb ze strany ECB přetrvat i v následujících měsících. ČR tedy letos pravděpodobně nesplní ani toto kritérium. V neposlední řadě není formálně plněno kritérium fluktuaace měnového kurzu, protože se ČR příslušného mechanismu nezúčastní. Formální splnění kurzového kritéria je možné až po vstupu ČR do ERM II. Nicméně parita CZK/EUR od 2. čtvrtletí roku 2020, tedy v době hypotetického vstupu do ERM II umožňujícím případné přijetí eura cca od 1. ledna 2023, se ve sledovaném období pohybovala stabilně uvnitř vymezeného pásma +- 15 %. Ve všech výše uvedených kritériích je ale třeba hledět do budoucna a směřovat k opatřením, která daná kritéria v ČR pomohou dlouhodobě stabilizovat.

Vyhodnocení stupně ekonomické sladěnosti ukazuje, že se situace v některých situacích vyvíjí pro možnosti přijmout společnou měnu pozitivně, v jiných přetrvávají rizika. Česká ekonomika je dlouhodobě velmi těsně obchodně i vlastnický propojená s eurozónou a velká míra její otevřenosti vytváří předpoklady pro přínosy ze zavedení eura a zároveň přispívá ke sladěnosti hospodářských cyklů. Tomu odpovídá mj. dlouhodobý růst objemu eurových úvěrů v Česku ze strany českých firem. V poslední době navíc dochází k tzv. spontánní eurizaci, kdy se podíl eurových úvěrů dostal mezi nefinančními podniky na 40 % a ve zpracovatelském průmyslu dokonce na 57 %. Ve prospěch přijetí eura hovoří dále vysoké zapojení české populace na trhu

práce a nízká míra dlouhodobé nezaměstnanosti. Odolný zůstává také český bankovní sektor (ziskovost, likvidita, kapitálová vybavenost), jehož přizpůsobovací mechanismus tlumí ekonomické šoky.

Opatrně lze naopak hodnotit konvergenci úrokových sazeb, která se znatelně snížila vlivem výrazného zpřísnování měnové politiky ze strany ČNB, zvýšenou volatilitu české koruny vůči euru či pokles sladění finančních trhů ČR a eurozóny (vlivem zejména geopolitických nejistot).

Rizikem budoucího přijetí eura je dle materiálu MF a ČNB fiskální politika státu (výrazné rozpočtové deficity, problém dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí) a značný nárůst státního dluhu. Tento problém zintenzivňují dlouhodobé fenomény stárnutí populace a chybějící reforma penzijního a zdravotního systému. V rámci nastavení daní a sociálních dávek na českém trhu práce navíc přetrvávají prvky, které snižují motivaci k hledání zaměstnání.

Doporučení a závěry SP ČR:

- Na základě předloženého materiálu, prezentovaných závěrů a předložených argumentů nesouhlasíme s tvrzením, které zní následovně: *„S ohledem na všechny výše zmíněné skutečnosti Ministerstvo financí a Česká národní banka doporučují vládě České republiky, aby prozatím nestanovovala cílové datum vstupu do eurozóny. Doporučení implikuje, že by vláda neměla ani usilovat o vstup České republiky do mechanismu směnných kurzů.“*
- Politické stanovení jasného závazku a cílového data vstupu alespoň do tzv. mechanismu ERM II předcházejícímu vstupu do eurozóny nevidíme jako nevhodné. Naopak může deklarovat cíl a závazek pro opatření, která pomohou jednotlivé prvky potřebné pro vstup do eurozóny stabilizovat.
- Domníváme se, že konvergence české ekonomiky vůči eurozóně dlouhodobě stoupá, o čemž svědčí např. velmi těsný ekonomické i vlastnické propojení, sladění hospodářských cyklů a v neposlední řadě dlouhodobý růst objemu eurových úvěrů ze strany firem, který aktuálně tvoří např. ve zpracovatelském průmyslu nadpoloviční většinu všech úvěrů. Ve střednědobém výhledu tedy není důvod nestanovit končený termín přijetí eura. Současné neplnění kritérií by nemělo vést k pasivitě ve vztahu k vytváření podmínek a deklarování jasných cílů. Aktivní diskuse nad zavedením eura by se měla celospolečensky dále vést napříč politickým spektrem, odbornou, ale i širokou veřejností.
- Svaz průmyslu souhlasí s celkovými riziky fiskální politiky státu a dlouhodobé neudržitelnosti stavu veřejných financí, nejen ve vztahu k otázce zavedení eura. SP ČR doporučuje zvýšení efektivity a úspor na straně výdajů veřejného sektoru a provedení systémových změn, které by umožnily snižovat náklady státu (např. systémové kroky v oblasti zdravotnictví, zvýšení efektivity veřejné správy, snížení počtu míst a agend ve veřejné správě apod.).